

TERESASZYMAŃSKA
ALEKSANDERKAJMOWICZPiękna, biała suknią, niewinna uroda
pozory mylące, a gra nieuczciwa
wszak pod białą suknią
ostre kolce skrywa

/autor nieznan/

Śliwa tarnina (*Prunus spinoza*) należy do rodziny różowatych.

Jest to ciernisty krzew o wys. ok. 3 m. Pędy ma silnie rozgałęzione, gęsto pokryte kilkunastymetrowymi, ostrymi cierniami. Kora jest brązowo-czarna. Tarnina kwitnie na przełomie kwietnia i maja, przed rozwojem liści; starsi ludzie mówią, że gdy kwitnie tarnina to następuje ochłodzenie. Kwiaty tarniny są śnieżnobiałe, drobne, na krótkich szypułkach, gęsto okrywają cały krzew, który wygląda jakby przysypany śniegiem. Kwiaty intensywnie pachną miodem. Po kwitnieniu rozwijają się liście, które jesienią przybierają kolor złoty do brązowego. Owoce to pestkowce, wielkości wiśni. Dojrzejają od sierpnia do października. Ich oryginalny fioletowo-granatowy kolor ujawnia się dopiero w jesiennym i wczesnozimowym słońcu, kiedy z krzewów opadną już liście. Owoce tarniny potocznie nazywa się tarkami. Pokryte są siwowym nalotem. Są jadalne, mają działanie lecznicze. Najlepiej zbierać je późną jesienią, a nawet początkiem grudnia, ponieważ po przemarzeniu tracą cierpki smak. Można je suszyć lub używać świeże do sporządzania syropów, przecierów, domowych nalewek lub wina.

Tarki zawierają dużo witaminy C, także witaminy z grupy B, oraz sole mineralne np. magnez, żelazo, cynk, molibden. Są wyjątkowym źródłem cennych dla zdrowia antocjanów, zawierają cukry, pektyny (które szybko żelują przetwory) oraz fitosterole. Są typowym lekiem przeciwbiegunkowym. Stosuje się je w zatruciach pokarmowych. Pobudzają procesy przemiany materii. Neutralizują w organizmie wolne rodniki. Surowcem zielarskim są również kwiaty, które zbiera się na początku kwitnienia i suszy. Napar z kwiatów działa moczopędnie. Kwiaty tarniny są miododajne. Dostarczają pszczołom pyłku i nektaru.

CIEKAWY ROŚLINY MIASTA I GMINY

Tarnina to dzika śliwa, od której wywodzą się odmiany śliwy domowej

Kwitnące krzewy tarniny na Garbku

Tarnina jest cennym składnikiem zadrzewień śródpolnych. Są to niewielkie skupiska drzew i krzewów rosnące w krajobrazie rolniczym i rolniczo-leśnym. Mogą występować wśród pól, wzdłuż dróg, miedz, rowów, na granicy lasu z polem, oraz przy zabudowaniach. Mają różne formy: kępy, pasy lub żywopłoty. Zajmują miejsca nie wykorzystywane gospodarczo np. garby wzniesień, strome stoki, wąwozy. Jedną z charakterystycznych form zadrzewień śródpolnych są tzw. czynnie. Potocznie w nazewnictwie ludowym czynnia to gęsta kępa tarniny. Nazwa ta przeszła do literatury naukowej i określa się nią wielogatunkowe zarośla składające się z niskich krzewów. Najczęściej w czynniach rosną tarniny i głogi. Występują tam również jeżyny, dzikie róże, kruszyny, derenie, trzmieliny. Zdarzają się dzikie grusze, czereśnie ptasie, robinie akacjowe. Czynnie zazwyczaj wszyscy omijają, gdyż gęste i cierniste krzewy tworzą kępy nie do przejścia.

Tarnina jako krzew pionierski pierwsza zajmuje nieużytki. Rośnie i rozprzestrzenia się szybko, gdyż tworzy odrosty korzeniowe, umacniając tym samym skarpy. Zadrzewienia śródpolne pełnią bardzo ważną rolę w środowisku. Występuje w nich

np. kilkanaście razy więcej gatunków ptaków niż na porównywalnych powierzchniach lasu. Ptaki mają tu dogodnie miejsca do gniazdowania. Owocujące, cierniste krzewy nie tylko chronią ptaki przed intruzami, ale też dostarczają im w zimie pokarmu. Niektóre ptaki np. dzierzby robią sobie na kolcach tarniny spiżarnie, nakładając na nie złowione owady.

W tych gęstych zaroślach znajdują też schronienie ssaki owadożerne i drapieżne (np. nietoperze, jeże, ryjówki, lasice). Jest to również siedlisko gadów i płazów.

Nie można pominąć wpływu opisanych zadrzewień na mikroklimat. Ograniczają prędkość wiatru, hamują erozję wietrzną i wodną, zmniejszają dobowe różnice temperatur (przy- mrozki wiosenne).

W okolicach Tuchowa kępy tarniny występują bardzo często. Nie trzeba ich specjalnie wypatrywać. Widoczne są np. z drogi prowadzącej z Tarnowa. Na okolicznych wzgórzach, pod koniec kwietnia, początkiem maja – bieleją z daleka liczne kępy tarniny.

Według niektórych, nazwa naszego powiatowego miasta – Tarnów – pochodzi od tarniny. Prasłowiańskie słowo „tarn” później „cierń” oznaczało cierniste krzewy.

Kwiaty tarniny

Kartki z kalendarza - kwiecień

Spacer z wiosną

Kaczerńce przepelniły złotem
malenkie polanki,
kwieciami zaróżowiły się
domowe altanki.

Biegące młode brzoźki
wzdłuż wąziutkiej drogi,
w zieleni stroją włosy,
w bieli, cienkie nogi.

Tam siedzą domy w dolinie,
wsluchane w ptasim wiolinie.
Drzewa od świtu dzwonią
i płyną kwiatów wonią.

Na drózkach za klasztorem
nie spotkałam nikogo –
prócz figur wyrzeźbionych
na cześć Panu Bogu.

Błękit nieba nad stawem
przejrzał w lustrze wody
lądździa płynącego
pełnego urody.

A na koniec spaceru
tak mi w sercu błogo –
znów podziwiać cię mogę
ma znajoma drogo.

Janina Halagarda, 10.04.2018 r.

R E K L A M A

kultura
TUCHÓW

KING PROMIEN
TUCHÓW

Muzeum
miejskie

kurier
tuchowski

DOM KULTURY W TUCHOWIE

ul. Chopina 10
33-170 Tuchów
NIP: 873-21-58-118
REGON: 850341148

Nasze filie:

Dom Kultury w Burzynie 14 652 66 68
Dom Kultury w Siedliskach 14 652 54 36
Dom Kultury w Jodłówce Tuchowskiej 14 652 68 31

Skontaktuj się z nami:

tel./fax 14 652 54 36

e-mail: tuchowkultura@interia.pl

Znajdź nas na Facebooku: <https://www.facebook.com/it.tuchow>